

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.001.03.2020

Pan Grzegorz Janicki
Powiatowy Lekarz Weterynarii w Świebodzinie
ul. Zachodnia 58
66-200 Świebodzin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/20/001 – Zwalczanie i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń w populacji dzika oraz przenikaniu i rozprzestrzenianiu się tej choroby w stadach świń w województwie lubuskim.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Świebodzinie (dalej: <i>Inspektorat</i> lub <i>PIW</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Janicki, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Świebodzinie (dalej: <i>PLW</i>) od 25 lipca 2020 r. W okresie od 18 października 2016 r. do 24 lipca 2020 r. funkcję tę pełniła Ewa Bekisz.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zwalczanie i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń w populacji dzika oraz przenikaniu i rozprzestrzenianiu się tej choroby w stadach świń w województwie lubuskim.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2020 oraz okres wcześniejszy, dotyczący zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ (dalej: <i>ustawa o NIK</i>)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Paweł Pawlak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/71/2020 z 29 września 2020 r. 2. Norbert Serafin, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LZG/78/2020 z 29 września 2020 r.

(akta kontroli str. 1-10)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

PLW dochował obowiązków informacyjnych, zawiadamiając bezzwłocznie stosowne organy o nowych przypadkach afrykańskiego pomoru świń u dzików (ASF) stwierdzonych na terenie powiatu świebodzińskiego. Rzetelnie prowadzono dochodzenia epizootyczne, gromadzono stosowny materiał i dokumentowano niezbędne dane dotyczące kolejnych przypadków epizootii, przekazując próbki do badań laboratoryjnych w celu określenia genotypu wirusa choroby. Pracownicy Inspektoratu prowadzili szkolenia dla miejscowych hodowców i współpracowali z organami administracji rządowej, jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami i służbami w zakresie zwalczania oraz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się ASF.

Celem zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa rzetelnie prowadzono kontrole, w tym kontrole sprawdzające, w zakresie przestrzegania zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie na terenie powiatu.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na zaciąganiu zobowiązań, pomimo braku zabezpieczenia odpowiednich środków w planie finansowym PIW,

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

jednak w ocenie Najwyższej Izby Kontroli zaniechanie podjęcia niezbędnych działań, mających na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się epizootii i walkę z jej skutkami, groziłoby powstaniem szkody niewspółmiernie większej niż przekroczenie wydatków przewidzianych w danym momencie w planie finansowym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Działania organów Inspekcji Weterynaryjnej, dotyczące zwalczania i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń w populacji dzika oraz przenikaniu i rozprzestrzenianiu się tej choroby w stadach świń w województwie lubuskim.

Opis stanu faktycznego

1.1. Afrykański pomór świń potwierdzony został po raz pierwszy u dzika w województwie lubuskim w dniu 14 listopada 2019 r. Na obszarze właściwości PIW w Świebodzinie w okresie do 6 grudnia 2020 r. wystąpiło 59 potwierdzonych przypadków³ ASF w populacji dzika. Nie zostały odnotowane natomiast przypadki epizootii w gospodarstwach utrzymujących świnię. Pierwszy padły dzik został ujawniony (w okolicach miejscowości Rosin w gminie Szczaniec) i zgłoszony do PIW 1 lutego 2020 r.; potwierdzenie pozytywnego wyniku badań na obecność wirusa nastąpiło 5 lutego 2020 r.

W związku ze stwierdzeniem przypadków choroby w populacji dzika na obszarze przekraczającym obszar jednego powiatu, począwszy od 15 listopada 2019 r. Wojewoda Lubuski wydawał rozporządzenia w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń na terenie województwa lubuskiego (pierwotnie dotyczyły one powiatu wschowskiego i nowosolskiego; wraz z rozwojem epizootii rozporządzeniami obejmowano kolejne powiaty, w tym świebodziński od 12 grudnia 2019 r.), określając teren skażony i wprowadzając na nim nakazy i zakazy, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁴, zwanej dalej „uozz”, oraz w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń⁵, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie zwalczania ASF”.

Na podstawie badania dokumentacji dla 10 dzików (9 padłych oraz jednego odstrzelonego) ustalono m.in., że PLW:

- podejmował czynności mające na celu zebranie i udokumentowanie danych epizootycznych dotyczących danego przypadku (tj. pozyskiwał informacje od osób, które znalazły lub upolowały dzika, przeprowadzał badanie dzika i pobierał próby); sporządzał dokument dochodzenia epizootycznego zawierający m.in. współrzędne GPS znalezienia martwego lub odstrzelonego dzika, datę zdarzenia, wiek, wagę i płeć, stan tuszy, dane dotyczące osoby, która znalazła lub odstrzeliła dzika oraz osoby, która pobierała próbkę do badań;
- prowadził i na bieżąco aktualizował dokumentację epizootyczną, zawierającą dane wnikające z § 18 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zwalczania ASF;
- przeprowadzał badania, zgodnie z instrukcją diagnostyczną, w celu stwierdzenia albo wykluczenia choroby dzików odstrzelonych lub padłych;

³ Przypadki te obejmowały łącznie 78 dzików.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1421.

⁵ Dz. U. poz. 754.

- wysyłał pobrane próbki do badań laboratoryjnych w celu określenia genotypu wirusa choroby.

(akta kontroli str. 11-43)

1.2. Stosownie do art. 42 ust. 8 uozz, powiatowy lekarz weterynarii natychmiast informuje wojewódzkiego lekarza weterynarii, w tym w formie elektronicznej, o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby. Natomiast zgodnie z art. 51 ust. 4 pkt 1 uozz, powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej, niezwłocznie po stwierdzeniu choroby.

Badanie próby⁶ dokumentacji potwierdzonych na obecność ASF dzików wykazało, że PLW każdorazowo informował pisemnie i w wersji elektronicznej Lubuskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Zielonej Górze (LWLW) o pozytywnym wyniku badania na obecność ASF, najpóźniej następnego dnia po otrzymaniu potwierdzenia wirusa w badanych próbkach.

(akta kontroli str. 11, 13)

1.3. Stosownie do art. 51 ust. 5 pkt 1 lit. a uozz, powiatowy lekarz weterynarii przekazuje niezwłocznie sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii informacje o podejrzeniu lub stwierdzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

Jak wynika z badania ww. próby dzików, u których stwierdzono ASF, PLW każdorazowo, najpóźniej kolejnego dnia po otrzymaniu potwierdzenia wyniku badań na obecność ASF, przekazywał sąsiednim powiatowym lekarzom weterynarii⁷ informacje o stwierdzeniu wystąpienia wirusa u dzika, tj. choroby wymienionej w pkt 12 załącznika nr 2 do uozz.

(akta kontroli str. 11,13)

1.4. W okresie objętym kontrolą PLW nie wydawał rozporządzeń, o których stanowi art. 45 ust. 1 uozz, tj. określających obszar skażony, nakładających zakazy i nakazy, w związku z zagrożeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF u dzików na obszarze powiatu.

W związku z wystąpieniem ASF na terenie województwa lubuskiego (pierwsze przypadki odnotowano w powiatach wschowskim i nowosolskim), Wojewoda Lubuski wydał rozporządzenie z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń u dzików⁸. Po stwierdzeniu ASF u dzika w powiecie świebodzińskim Wojewoda dokonał zmiany⁹ ww. rozporządzenia w dniu 12 grudnia 2019 r. określając obszar skażony na części obszaru gmin Zbąszynek, Szczaniec i Świebodziń oraz wprowadzając określone nakazy i zakazy.

1.5. W 2019 r. wydatki poniesiono w PIW, w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (rozdział 01022) wyniosły 168 023,41 zł, z czego polowania oraz odstrzał sanitarny – 90 000 zł, bioasekuracja – 56 114,22 zł, badania i analizy prób pobieranych od padłych i odstrzelonych zwierząt – 17 210 zł, pobieranie prób do

⁶ 10 spośród łącznie 78 dzików potwierdzonych wynikami badań na dzień 6.12.2020 r.

⁷ Tj.: PLW w Zielonej Górze, Sulęcinie, Krośnie Odrzańskim, Międzyrzeczu, Nowym Tomyślu i Wolsztynie.

⁸ Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 15 listopada 2019 r. poz. 2998. - http://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2019/2998/akt.pdf

⁹ Dz. Urz. Województwa Lubuskiego z 12 grudnia 2019 r. poz. 3364. - http://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2019/3364/akt.pdf

badań – 364,79 zł, odszkodowania za zabite świnie – 2 116,67 zł, wydruk ulotek – 2 217,73 zł.

Dodatkowo z rozdziału 01034 na zakup chłodni do przechowywania strzelonych i padłych dzików wydatkowano 11 500 zł.

W okresie od 1 stycznia do końca listopada 2020 r. wydatki na zwalczanie ASF wyniosły 1 860 540,58 zł, w tym w rozdziale 01022 wyniosły łącznie 1 710 775,58 zł, z czego: polowania i odstrzał sanitarny – 818 050 zł, badania – 441 327 zł, bioasekuracja – 374 441,25 zł, pobieranie prób – 76 777,33 zł, odszkodowanie za ubój świń – 180 zł.

Dodatkowo z rozdziału 01034, według stanu na koniec listopada 2020 r., na zakup chłodni do przechowywania strzelonych i padłych dzików wydatkowano łącznie 149 765 zł.

(akta kontroli str. 370-376)

1.6. Każdorazowo usunięcie zwłok dzików, w odniesieniu do których PLW uzyskał pozytywny wynik badania laboratoryjnego na obecność wirusa ASF (jako materiału kategorii 1), odbywało się zgodnie z art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 2 października 2009 r.¹⁰, poprzez ich spalenie w zakładzie utylizacyjnym.

Zgodnie z założeniami *Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym Afrykański Pomór Świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie*¹¹ (dalej: *Program*), zwłoki dzików padłych muszą być bezpiecznie usuwane. Powiatowy lekarz weterynarii może finansować bezpieczne usunięcie zwłok padłych dzików na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia.

W badanym okresie poniesione przez PIW wydatki na usunięcie łącznie 115 szt. zwłok dzików (według stanu na 31 grudnia 2020 r.) wyniosły łącznie 49 153,08 zł i obejmowały przede wszystkim wydatki na dojazdy na miejsce znalezienia zwłok dzika, ich załadunek, transport do wskazanego miejsca oraz unieszkodliwienie zwłok w zakładzie utylizacyjnym.

(akta kontroli str. 44-53)

1.7. W powiecie świebodzińskim w latach 2019-2020 PLW zarządził odstrzał sanitarny 167 dzików, natomiast Wojewoda Lubuski 1 266 dzików, z czego zabito w tym okresie odpowiednio 167 i 1 234 dziki.

Na terenie powiatu stwierdzono do końca 2020 r. 112 dzików z ASF¹². Od każdego dzika pobrano próbki do badań w kierunku afrykańskiego pomoru świń.

PLW na bieżąco weryfikował liczbę pozyskanych lub odstrzelonych dzików z liczbą tusz dzików znajdujących się w punktach skupu dziczyzny i innych miejscach ich czasowego przetrzymywania.

---

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300/1 z 14.11.2009 r., ze zm.).

¹¹ Program stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia w 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej "Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie" (Dz. U. poz. 290) – utraciło moc z dniem 31 grudnia 2020 r.

¹² Według stanu na 20.01.2021 r.

PLW pełnił nadzór nad przestrzeganiem rygorów postępowania z tuszą dzików odstrzelonych na obszarach ustanowionych, w związku z występowaniem ASF, stosownie do regulacji zawartych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń¹³. Stosownie do § 14 ust. 2 i ust. 3 tego rozporządzenia, dziki odstrzelone na obszarach obostrzeń (ochronnym, objętym ograniczeniami, zagrożenia) były dostarczane wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym z narządami wewnętrznymi, do położonych na tym samym obszarze punktów skupu dziczyzny lub zakładów obróbki dziczyzny lub innych zakładów nadzorowanych przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w których mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików. Ww. tusze, wszystkie części ciała oraz skóry dzików opuszczały punkty i zakłady, o których mowa wyżej, wyłącznie po uzyskaniu ujemnego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku afrykańskiego pomoru świń.

(akta kontroli str. 377-379)

1.8. W Inspektoracie w latach 2019-2020 obowiązywał regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 30 000 euro netto, ustalony zarządzeniem nr 2 PLW z dnia 4 stycznia 2019 r. Postanowienia ww. regulaminu ustalały procedury na zakupy o wartości do 10 000 zł brutto, od 10 000 zł brutto do 20 000 zł brutto oraz od 20 000 zł brutto do 30 000 euro netto. Załączniki określały wzory: wniosku o dokonanie zakupu, notatki z przeprowadzonego rozeznania rynku oraz zapytania ofertowego.

W paragrafie 7 ww. regulaminu przewidziano możliwość odstąpienia od wymogów procedur udzielania zamówień publicznych, wskazując na wyjątkowe sytuacje, których nie można było wcześniej przewidzieć lub z innych nieprzewidzianych przyczyn.

PIW przeprowadził postępowanie na zakup chłodni do przechowywania tusz dzików 4 szt. o wymiarach podstawy 4x2 m i 1 szt. o wymiarach podstawy 2x2 m. Zamawiający, powołując się na paragraf 7 regulaminu, odstąpił od wymogów procedur udzielania zamówień publicznych oraz wskazał przedmiot, termin i ustalił wartość szacunkową zamówienia na kwotę 126 690 zł notatką z 10.12.2019 r. (tj. poniżej 30 000 euro netto).

W notatce z rozeznania rynku (19.12.2019 r.) zestawiono zapytania ofertowe wysłane drogą e-mail do 4 podmiotów. Otrzymano 2 oferty, po negocjacjach wybrano ofertę z najniższą ceną za chłodnie - 98 500 zł netto/121 155 zł brutto (druga z ofert - 142 000 zł netto/174 660 zł brutto). Termin realizacji dla wybranego wykonawcy wskazano na 20.01.2020 r.

PLW zamówił cztery szt. chłodni o wymiarach podstawy 4x2 m i jedną szt. chłodni 2x2 m. Fakturą nr 15/01/2020 o wartości 121 155 zł brutto z 28 stycznia 2020 r., udokumentowano sprzedaż 5 szt. kontenerów chłodniczych.

Sprzęt został dostarczony bezpośrednio do kół łowieckich (KŁ Dąbrowa Świebodzin – 1 szt., KŁ Odyniec Szczaniec – 1 szt., KŁ Ponowa Skape – 1 szt., KŁ Knieja Rogoziniec – 2 szt.), a te wskazały lokalizacje gdzie przechowywane będą tusze dzików przed badaniem ASF. Chłodnie przekazano w użyczenie w dniach 9-28 stycznia 2020 r. kołom łowieckim potwierdzając wówczas ich sprawność i stan techniczny. Zapłata przez PIW za chłodnie kontenerowe nastąpiła terminowo (zapłata 6.03.2020 r., termin płatności 28.03.2020 r.) .

---

¹³ Dz. U. z 2018 r. poz. 290, ze zm.

Ponadto PIW dodatkowo zakupił 6 używanych chłodzi: 2 szt. w grudniu 2019 r. o wartości 11 500 zł brutto oraz 4 szt. w 2020 r. o wartości 28 610 zł brutto.

Łącznie w okresie od grudnia 2019 r. do końca listopada 2020 PIW zakupił 11 chłodzi z przeznaczeniem dla kół łowieckich celem przechowywania tusz dzików przed badaniem ASF za kwotę ogółem 161 265 zł.

(akta kontroli str. 95-134, 363)

1.9. W 2019 r. łączne wydatki PIW wyniosły 1 455 323,33 zł, z czego w dziale 010, w rozdziale 01022, zrealizowano wydatki w kwocie 206 742,60 zł (tj. 88% planu po zmianach), natomiast w rozdziale 01034 w kwocie 1 248 580,73 zł (tj. 98% planu po zmianach).

W ramach wydatków poniesionych w 2019 r. w rozdz. 01022, kwota 168 023,41 zł (81,3% wydatków w przedmiotowym rozdziale) to wydatki na zwalczanie i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ASF w powiecie świebodzińskim.

Natomiast w okresie od 1 stycznia do końca listopada 2020 r. łączne wydatki PIW wyniosły 3 108 420,48 zł (tj. 76,1% planu po zmianach), z czego w dziale 010, rozdz. 01022, wydatki zrealizowano w kwocie 1 783 705,86 zł (tj. 70,6% planu po zmianach), zaś w rozdz. 01034 – w kwocie 1 324 714,62 zł (tj. 84,9% planu po zmianach).

W ramach wydatków poniesionych w 2020 r. do końca listopada w rozdz. 01022, kwota 1 710 775,58 zł (tj. 95,9% wydatków w przedmiotowym rozdziale) to wydatki na zwalczanie i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ASF w powiecie świebodzińskim.

(akta kontroli str. 199-204, 370-376)

W planie finansowym PIW na 2020 r. w rozdziale 01022 przewidziano kwotę 30 000 zł. Plan wydatków PIW, w związku ze stwierdzeniem ASF, w rozdziale 01022 oraz 01034 był kilkakrotnie zmieniany środkami pochodzącymi z rezerw celowych budżetu państwa. I tak, plan finansowy PIW w ww. rozdziałach został:

- zwiększony decyzją Ministra Finansów z 27.02.2020 r. o 142 920 zł,
- zwiększony decyzją Ministra Finansów z 25.03.2020 r. o 110 000 zł
- zwiększony decyzją Ministra Finansów z 7.04.2020 r. o 330 000 zł,
- zwiększony decyzją Ministra Finansów z 6.05.2020 r. o 1 963 000 zł,
- zmniejszony decyzjami LWLW z 26.05.2020 r. o 500 000 zł i 29.05.2020 r. o 120 000 zł.
- zwiększony decyzjami LWLW z 7.09.2020 r. o 2 000 zł, z 10.09.2020 r. o 30 000 zł, z 28.10.2020 r. o 7 000 zł i z 6.11.2020 r. o 24 828 zł,
- zmniejszony decyzją Ministra Finansów z 13.11.2020 r. o 40 000 zł,
- zwiększony decyzją Ministra Finansów z 19.11.2020 r. o 14 000 zł
- zwiększony decyzją Ministra Finansów z 19.11.2020 r. o 883 170 zł,
- zmniejszony decyzją LWLW z 23.11.2020 r. o 6 500 zł.

(akta kontroli str. 58-94)

Stosownie do art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴ (ufp), jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki

---

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich, z zastrzeżeniem art. 136 ust. 4 i art. 153 tej ustawy.

W związku ze zwalczaniem i przeciwdziałaniem ASF kwoty i daty wynikające z umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie powoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym¹⁵ oraz wysokość środków o jakie na ten cel był zwiększany plan finansowy PIW w rozdz. 01022 i daty dokonania jego zmian, PLW zaciągnął w 2020 r. zobowiązania w wysokości nie mniejszej niż 759 106,55 zł¹⁶, pomimo braku zabezpieczenia środków na ten cel w planie finansowym PIW.

(akta kontroli str. 57, 199-226)

1.10. Stosownie do art. 54 ust. 1 uozz, powiatowi lekarze weterynarii, w zakresie swojej właściwości, przygotowują i aktualizują plany gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt.

W odniesieniu do przydatności Planu gotowości w zwalczaniu ASF u dzika, PLW wyjaśnił między innymi: (...) *pragnę wskazać, że sama forma wydania planów gotowości w tak obszerny sposób, w postaci elektronicznej, z nieczynnymi linkami między dokumentami wskazującymi procedury lub materiały źródłowe w innych dokumentach, bardzo utrudnia korzystanie z nich.* Ponadto, PLW dostrzegł potrzebę aktualizacji podstaw prawnych czy wzorów dokumentów, rozbudowaną strukturę zespołu kryzysowego w PIW, nieadekwatną do stanów osobowych i kwalifikacji pracowników; brak wsparcia kadrowego, logistycznego dla PLW w działaniach organizacyjnych, częstotliwość procedur kontrolnych wykraczającą poza ramy wynikające z przepisów prawa (np. codzienne perlustracje w okręgach), brak procedur zwalczania ASF u dzików, bardzo rozbudowane wymogi sprzętowe i brak środków na ich zabezpieczenie. Ponadto PLW wskazał, że plany gotowości są wykorzystywane jako dokument metodyczny, zawierający schematy organizacyjne i tryby postępowania. Są tam dostępne edytowalne wzory dokumentów, które są wykorzystywane w pracy.

(akta kontroli str. 259)

1.11. W 2019 r. i 2020 r. Inspektorat przeprowadził odpowiednio 201 i 134 kontrole w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną, których elementem było sprawdzenie przestrzegania zasad bioasekuracji przed przeniknięciem ASF ze środowiska naturalnego.

W wyniku kontroli stwierdzono naruszenia w 25 gospodarstwach w 2019 r. (tj. 12,4% przeprowadzonych kontroli) i wydano 21 decyzji. PIW sprawdził realizację zaleceń pokontrolnych sformułowanych w wyniku kontroli przeprowadzając 26 rekontroli.

W 2020 r. naruszenia stwierdzono w 101 gospodarstwach (co stanowiło 75,4% przeprowadzonych kontroli), wydając 78 decyzji. Rekontrole przeprowadzono w 98 przypadkach. W 2020 r. wydanych zostało 9 nakazów zabicia lub uboju świń, stosownie do art. 48b ust. 1-3 uozz.

Stosownie do postanowień *Programu*, który obowiązywał w 2020 r., w gospodarstwach, w których są utrzymywane świny, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza, przynajmniej raz w roku, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem

---

¹⁵ Kwoty wynikające z kolumny "Zaangażowanie" sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa Rb-28.

¹⁶ Suma przekroczenia planu finansowego na koniec kwietnia i października 2020 r., kiedy to wystąpiły najwyższe przekroczenia w roku.

wewnętrznej ciepłoty ciała, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE.

PLW zrealizował założenia w zakresie liczby kontroli w 2020 r. z wyjątkiem kontroli w dwóch gospodarstwach. Jedno z gospodarstw położone w gminie Zbąszynek znajdowało się w strefie od 26.11.2019 r. Ostatnia kontrola została wykonana 18.12.2019 r., natomiast rekontrola 30.01.2020 r. Podjęto próbę wykonania kontroli po niespełna roku, tj. w grudniu 2020 r., lecz właściciel był chory. Drugie z gospodarstw, także położone w gminie Zbąszynek, było nowo zarejestrowanym gospodarstwem w 2020 r. (data rejestracji 3.09.2020 r.).

Do najczęstszych przyczyn naruszeń ujawnianych w toku kontroli należały kwestie związane z:

- brakiem wyłożenia mat dezynfekcyjnych/zainstalowania niecek dezynfekcyjnych przed wejściami i wjazdami do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, oraz wyjściami i wyjazdami z gospodarstwa,
- brakiem wdrożenia programu monitorowania i zwalczania gryzoni,
- brakiem bieżącego oczyszczania i odkażania narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń,
- niesporządzeniem przez posiadaczy świń spisu świń, z podziałem na prosięta, warchlaki, tuczniki, lochy, loszki, knury i knurki, oraz bieżące aktualizowanie tego spisu,
- nieutrzymywaniem świń w gospodarstwie w sposób wykluczający kontakt ze zwierzętami wolno żyjącymi i ze zwierzętami domowymi,
- nieprowadzeniem rejestru środków transportu do przewozu świń, paszy lub produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego,
- niekarmieniem świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolnożyjących,
- niestosowaniem przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się ASF.

(akta kontroli str. 227, 260-261)

1.12. W toku kontroli dokonano oględzin czynności kontrolnych zrealizowanych w dniu 11 grudnia 2020 r. przez PLW w jednym z gospodarstw z terenu powiatu świebodzińskiego. Ustalenia poczynione w związku z oględzinami opisano niżej.

W gospodarstwie w toku kontroli PLW stwierdzono utrzymywanie 142 świń, z czego 79 prosiąt i warchlaków, 46 tuczników, 16 loch i 1 knura. Siedziba stada była zarejestrowana w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (CBD SIRZ), prowadzonej przez ARiMR. Utrzymywane zwierzęta były prawidłowo oznakowane. Ujawniono, że nie była przestrzegana terminowość zgłaszania do ARiMR zdarzeń dotyczących świń, których dotyczy obowiązek znakowania oraz nie dopełniono obowiązku prowadzenia księgi rejestracji stada świń (wpis w 7 dni od zdarzenia). Łącznie ujawniono 5 zdarzeń zgłoszonych do ARiMR po terminie od 7.01.2020 r.

Stwierdzono, że liczba świń była niezgodna ze zgłoszeniem do systemu SIRZ (wg systemu zgłoszonych 139, rzeczywista 142). Rolnik wyjaśnił, że nie zgłosił urodzenia 3 świń do ARiMR. W księdze rejestracji stada rolnik nie dokonywał wpisów chronologicznie (wpisy dokonywane do daty oznakowania, nie od daty urodzenia). Stwierdzono brak w nagłówkach księgi numeru siedziby stada, a także dla zdarzenia – sprzedaż 15 szt. świń wskazano błędną datę, brak było pełnych danych miejsca, do którego ubyły zwierzęta – wpisano tylko nr siedziby stada.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentacji dotyczącej leczenia, padłych zwierząt oraz skarmiania odpadami kuchennymi.

Świnie w gospodarstwie utrzymywane były w sposób wykluczający kontakt ze zwierzętami wolno żyjącymi i zwierzętami domowymi, natomiast stwierdzono, że pasza do karmienia świń nie była stosownie zabezpieczona przed dostępem zwierząt wolno żyjących; maty dezynfekcyjne wyłożone w gospodarstwie nie spełniały wymogów (szerokość mat/niecek dezynfekcyjnych powinna być nie mniejsza niż szerokość wjazdu i wyjazdu, a stan mat powinien zapewniać skuteczność działania środka dezynfekcyjnego). Mata w gospodarstwie utrzymywana była w złym stanie, silnie zabrudzona, przed jednym z wejść do pomieszczenia gdzie utrzymywano świnie – wejście służące do wybierania obornika – brak maty oraz brak środków do odkażania obuwia.

Ponadto stwierdzono m.in.:

- brak zapisów z bieżącego oczyszczania i odkażania narzędzi i sprzętów do obsługi świń (ostatni zapis o dezynfekcji pomieszczeń z września 2020 r.),
- brak monitoringu gryzoni (ostatni zapis z monitorowania gryzoni z 30.08.2020r.), w magazynie pszenicy trzy stacje z których jedna pusta, druga ze środkiem deratyzacyjnym zasypana zbożem,
- w magazynie pszenicy niezabezpieczony zsyp zboża, worki z paszą otwarte, drzwi od strony ogrodu nieuszczelne.

W następstwie kontroli PLW wystawił dwa mandaty karne po 50 zł każdy¹⁷.

Wykonane przez inspektorów weterynarii czynności kontrolne realizowały wymagania z listy kontrolnej SPIWET – ASF. Ostatnia kontrola u producenta miała miejsce 18.12.2019 r., rekontrola 17.01.2020 r.

Kontrolę sprawdzającą w ww. gospodarstwie przeprowadzono 14 stycznia 2021 r., w wyniku czego stwierdzono usunięcie ustalonych decyzją z 17 grudnia 2020 r. nieprawidłowości. Posiadacz świń zabezpieczył paszę przed dostępem zwierząt wolnożyjących, zsyp pszenicy został zabezpieczony. Wyłożone zostały maty dezynfekcyjne posiadające właściwe wymiary w wymaganych miejscach, tj. przed wejściami do zabudowań, w których utrzymywano świnie, oraz przed wjazdem na teren gospodarstwa. Uruchomiono i zabezpieczono nieckę dezynfekcyjną. Wewnątrz pomieszczeń gospodarskich wyłożono dodatkowe maty dezynfekcyjne oraz waniarki do dezynfekcji obuwia. Potwierdzono wdrożenie zapisów z czyszczenia i dezynfekcji sprzętu/narzędzi stosowanych do obsługi świń (zapisy dokonane pomiędzy 17.12.2020 a 5.01.2021 r.). Wdrożono także system monitoringu i zwalczania gryzoni i odnotowano zabiegi deratyzacyjne.

(akta kontroli str. 135-198)

1.13. W PIW prowadzono rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z utrzymywaniem świń w gospodarstwach. Ewidencja prowadzona była w systemie Vetlink (stosowne dane zawarte zostały w modułach dostępu do ewidencji stad trzody chlewnej – źródłem danych jest SIRZ – system identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz module rejestru podmiotów nadzorowanych).

Dane w rejestrze uaktualniane były przez PLW po otrzymaniu z biura powiatowego ARiMR informacji o stadach świń, przynajmniej raz w roku oraz każdorazowo na zapytanie. I tak według danych PIW (pozyskanych z ARiMR) w powiecie na 30

¹⁷ Za nieterminowe zgłoszenie ilości zwierząt w siedzibie stada (art. 33 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt - Dz. U. z 2020 r. poz. 2001, ze zm.) i za nieprawidłowe prowadzenie księgi rejestracji świń (art. 33 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy)

grudnia 2019 r. aktywnych było 113 stad; stosownie do informacji przekazanej na zapytanie według stanu na 1 sierpnia 2020 r. były aktywne 84 stada, zaś według stanu na 30 listopada 2020 r. było aktywnych 75 stad.

(akta kontroli str. 228, 255-258)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W celu zwalczania i przeciwdziałania ASF powiatowy lekarz weterynarii zaciągnął w 2020 r. zobowiązania w wysokości nie mniejszej niż 759 106,54 zł¹⁸, pomimo braku zabezpieczenia środków na ten cel w planie finansowym PIW.

I tak, w kwietniu 2020 r. zobowiązania zaciągnięte z przeznaczeniem na zwalczanie i przeciwdziałanie ASF przewyższyły plan finansowy jednostki o 497 167,16 zł (rozd. 01020, § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia* o 51 487,63 zł i § 4300 *Zakup usług pozostałych* o 466 679,53 zł), natomiast w październiku 2020 r. zaciągnięte zobowiązania były wyższe od limitu wydatków założonego w planie o 261 939,38 zł (rozd. 01022 § 4210 – 179 323,88 zł i § 4300 – 1 047 615,50 zł w stosunku do planu w rozdz. 01022 wynoszącego 965 000 zł).

Jednostki sektora finansów publicznych, zgodnie z art. 46 ust. 1 ufp, mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki.

(akta kontroli str. 205-206, 217-218)

PLW, zapytany dlaczego wbrew przepisowi art. 46 ust. 1 ufp zaciągnięto – pomimo braku zabezpieczenia środków w planie finansowym PIW na co najmniej 759.106,54 zł – zobowiązania do sfinansowania wydatków związanych ze zwalczaniem ASF (m.in. badań laboratoryjnych, kosztów przeszukań oraz polowań i odstrzału sanitarnego dzików), wyjaśnił że:

W związku z wystąpieniem choroby ASF na terenie województwa lubuskiego w tym również na terenie powiatu świebodzińskiego powstała konieczność niezwłocznego wykonywania dodatkowych czynności weterynaryjnych związanych ze zwalczaniem choroby ASF, a co za tym idzie powstawały dodatkowe koszty finansowe. Realizując program zgodnie z rozporządzeniem MRiRW z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia w 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego w celu wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, oraz na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terenie powiatu świebodzińskiego powstawały koszty związane między innymi z przeprowadzaniem badań laboratoryjnych w kierunku ASF, wypłatą wynagrodzenia za pobieranie prób do badań w kierunku ASF, wypłatą ryczałtu za odstrzał sanitarny dzików oraz finansowanie pozyskiwania dzików w ramach polowań indywidualnych oraz zbiorowych, przeszukiwaniem lasów w celu odnalezienia dzików padłych na wyznaczonych terenach, przeprowadzaniem kontroli gospodarstw w zakresie spełniania wymagań związanych z bioasekuracją, finansowaniem bezpiecznego usuwania zwłok padłych dzików, tusz dzików z dodatnim wynikiem badań lab. w kierunku ASF, unieszkodliwienie tusz dzików pozyskanych w ramach polowań lub odstrzału sanitarnego, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych, prowadzeniem przez Inspekcję kampanii informacyjnej dla podmiotów na temat choroby ASF.

¹⁸ Suma przekroczenia planu finansowego na koniec kwietnia i października 2020 r., kiedy to wystąpiły najwyższe przekroczenia w roku.

Zatwierdzone środki budżetowe w planie finansowym na rok 2020, w rozdziale 01022 na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt przyznawane są co roku na tym samym poziomie i wynoszą jedynie 30.000,00 zł łącznie, w podziale na poszczególne paragrafy. W sytuacji wystąpienia chorób zakaźnych w/w kwoty środków nie wystarczają na pokrycie wydatków pierwszego mies. danego roku. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Świebodzinie występował z wnioskiem do Lubuskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o uruchomienie środków z rezerw celowych na rok 2020, od mies. grudzień 2019 r.

(...) Zobowiązania dotyczyły ryczałtu za odstrzał sanitarny dzików, polowań zbiorowych i indywidualnych, kosztów związanych z organizacją przeszukiwania lasów w celu odnalezienia padłych dzików, kosztów dotyczących należnych wynagrodzeń dla wyznaczonych lekarzy weterynarii za pobieranie prób w kierunku ASF, a także kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych prób. (...). Wszystkie zobowiązania zostały uregulowane w mies. maj 2020 r. po otrzymaniu środków Decyzją Ministra Finansów. (...). Oczekując na uruchomienie następnych niezbędnych środków na koniec m-ca sierpień powstały kolejne zobowiązania na które nie było już pokrycia w planie. (...)

(akta kontroli str. 54-57)

OCENA CZĄSTKOWA

PLW prawidłowo informował właściwe organy i podmioty o kolejnych przypadkach ASF u dzików stwierdzonych na terenie powiatu świebodzińskiego. Rzetelnie prowadził dochodzenia epizootyczne związane ze stwierdzeniem kolejnych przypadków ASF, podejmując czynności mające na celu zebranie i udokumentowanie wszelkich danych dotyczących poszczególnych przypadków oraz wysyłając próbki do badań laboratoryjnych w celu określenia genotypu wirusa choroby. W celu zapobiegania szerzeniu się ASF Inspektorat przeprowadzał kontrole w zakresie przestrzegania zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie. Przeprowadzono niezbędne kontrole oraz kontrole sprawdzających w gospodarstwach, w których stwierdzono nieprawidłowości, do czego zobowiązywały postanowienia *Programu*.

Ponadto, w toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na zaciąganiu zobowiązań, pomimo braku zabezpieczenia odpowiednich środków w planie finansowym PIW.

OBSZAR

2. Współpraca organów Inspekcji Weterynaryjnej z Wojewodą Lubuskim oraz pozostałymi służbami, inspekcjami i strażami, dotycząca zwalczania i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń w populacji dzika oraz przenikaniu i rozprzestrzenianiu się tej choroby w stadach świń w województwie lubuskim.

Opis stanu faktycznego

2.1. W zakresie współpracy PLW w 2019 i 2020 r. z innymi instytucjami organami i podmiotami w zakresie przeciwdziałania i zwalczania ASF najistotniejsze działania dotyczyły:

a) Starostwo Powiatowe w Świebodzinie:

- narady w ramach powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego,
- akcje informacyjne (ulotki, ogłoszenia na stronie internetowej dotyczące ASF);

b) gminy z terenu powiatu świebodzińskiego:

- organizacja szkoleń dla rolników,
- akcje informacyjne, dystrybucja ulotek, ogłoszenia na stronach internetowych dotyczące ASF,
- usuwanie zwłok padłych dzików z obszarów gmin,

- współdziałał gmin w organizacji przeszukiwań lasów w poszukiwaniu zwłok dzików,
- udostępnianie świetlic na miejsca zbiórki grup przeszukujących, zapewnienie posiłków dla wojska, myśliwych i leśników,
- oznakowanie terenu (oznakowanie stref skażonych);
- c) nadleśnictwa i koła łowieckie:
  - bieżąca wymiana informacji o przypadkach ASF i zmianach ustawodawstwa,
  - współdziałał w organizacji przeszukiwań lasów w poszukiwaniu zwłok dzików,
  - usuwanie zwłok padłych dzików,
  - odstrzał sanitarny realizowany zgodnie z aktami prawa miejscowego,
  - pobierania próbek do badań w kierunku ASF od dzików odstrzelonych bez objawów ASF,
  - odstrzał dzików z objawami choroby i usuwanie zwłok tych dzików;
- d) Polski Związek Łowiecki w Zielonej Górze:
  - wspólna organizacja szkoleń przeprowadzonych przez PLW,
  - współdziałanie przy wyborze miejsc przechowywania tusz;
- e) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Świebodzinie:
  - wspólne kontrole targowisk pod kątem nielegalnego obrotu mięsem dzików;
- f) pozostałe:
  - ✓ Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie - bieżąca wymiana informacji o padłych dzikach i nadzór pracowników KPP nad znalezionymi zwłokami dzików pochodzących ze zdarzeń drogowych do czasu pobrania próbek i usunięcia zwłok,
  - ✓ zarządy dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad - zgłaszanie do PIW padłych dzików, pozostających w pasie drogowym (wypadki komunikacyjne),
  - ✓ Biuro Powiatowe ARiMR w Świebodzinie - wymiana informacji o stadach świń poddanych kontroli, zawieszonych i wykreślonych z ewidencji ARiMR,
  - ✓ PSP i OSP - współpraca w zakresie usuwania zwłok i podejmowanie interwencji drogowych dotyczących tranzytu świń przez powiat świebodziński,
  - ✓ Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Świebodzinie - współpraca w akcjach informacyjnych w zakresie ASF.

Współpraca z Wojewodą Lubuskim realizowana była przede wszystkim pośrednio poprzez działania na rzecz Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Zielonej Górze, który na bieżąco współdziałał z Wojewodą.

(akta kontroli str. 264-309)

2.2. W analizowanym okresie PLW prowadził w różnych formach działalność informacyjną dotyczącą zagrożeń wynikających z ASF. Jej adresatami byli przede wszystkim mieszkańcy powiatu świebodzińskiego, myśliwi oraz hodowcy trzody chlewnej. Działalność informacyjna polegała w m.in. na:

- ✓ udostępnianiu ulotek wśród mieszkańców powiatu oraz zamieszczaniu na stronach internetowych informacji o afrykańskim pomorze świń, wyznaczonych strefach, zasadach przemieszczania zwierząt w strefach, zasadach bioasekuracji oraz zasadach uboju zwierząt na użytek własny, a także zasadach postępowania w przypadku znalezienia padłego dzika;
- ✓ rozpowszechnianiu wiedzy o ASF za pośrednictwem poszczególnych urzędów gmin, wśród myśliwych i hodowców trzody chlewnej;
- ✓ prowadzeniu – we współpracy z Lubuskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Kalsku oraz urzędami gmin – szkoleń dla hodowców trzody chlewnej i myśliwych, przede wszystkim w zakresie bioasekuracji;
- ✓ prowadzeniu szkoleń adresowanych do myśliwych dotyczących zasad pobierania próbek do badań laboratoryjnych, zasad bioasekuracji w łowisku, w trakcie polowań, transportu oraz przechowywania tusz dzika;

- ✓ przekazywaniu informacji dotyczących ASF na spotkaniach organizowanych przez poszczególne koła łowieckie, a także bieżąca wymiana informacji o aktualnej sytuacji epizootycznej w powiecie.

(akta kontroli str. 310-362)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Inspektorat prowadził intensywne działania w zakresie współpracy z organami administracji rządowej, jednostkami samorządu terytorialnego, innymi podmiotami i służbami w zakresie zwalczania oraz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń. Rzetelnie prowadzono akcję informacyjną i szkolenia hodowców, zarówno przed jak i w trakcie walki z epizootią.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Zielona Góra, 25 luty 2021 r.

Kontroler

Paweł Pawlak
główny specjalista
kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis